

и войнишки чиновници — управители, началници, бирници, префекти, войводи; стотници — и войнишки стражи, що ся подкрѣпјавали священство-то и съ важность и съ силѣ. Кога-то священникъ-тъ проповѣдаше отъ олтаря послушность камъ царя, высокы-ты достоинственници покляняхъ главѣ, като класове отъ вѣтъръ, подъ тоя гласъ, а народъ-тъ мысляше:

— Кога такыва господаре ся кланять, то трѣбва да е голѣма, божественна сила-та на тоя царь!

А стигнеше ли до уши-ты на царскы-ты гражданскы и войнишки чиновници и най-малка нѣкоя рѣчь отъ противленіе, или оплакваніе отъ тяжкѣ-тѣ власть, или отъ нейнѣ-тѣ неправедность; тутакси нарѣчяхъ това бунтъ и наказвахъ съ най-лоши мѣкы.

А народъ-тъ, стоещиць между оныя, що гледаше и слушяше, и оныя, що му казвахъ, трѣбваше да търпи, да мълчи и да бѣде послушенъ; а кога-то го пытахъ, отговаряше:

— Обычамъ, величѣмъ, почитамъ царя и послушенъ му съмъ.

А да ли е можяль друго-яче, кога го е заплашвало наказаніе? Ала и тыя неговы отговори пакъ ся уважявахъ званично и навождахъ ся като доказателства отъ привърженость камъ престола. И наистина, така бѣ залудѣль, щото най-послѣ и самъ не знаяше, да ли е привърженъ, или не е.

Това искусственно изработваніе моралнѣ привърженость бываше за народнѣ послушность, а послѣдній-тъ и крайній изразъ на тѣхъ послушность бѣше: плащаніе данька.

Голѣми-ти данъцы играяхъ важнѣ роль; ти свързвахъ и държяхъ цѣлыя механичный устрой на гърцкѣ-тѣ власть. Защо-то съ тѣхнѣ помощь ся одържявахъ чиновници-ти и войска-та, основавахъ ся черквы и училища. Всичко, щото морално и материално притискаше народа, всичко това народъ-тъ съ свои разноскы подносяше, плащаше изъ своѣхъ кесѣхъ, сѣще